

**HELA
SVERIGE.**

*Hela Sverige
ska leva!*

U-Svängen

Informationsblad från Länsbygderådet i Västmanland Nr 4/2021 • Dec

**LÄNSBYGDERÅDET
I VÄSTMANLANDS LÄN**

Upplaga 250 ex

Julmarknad i Haraker

**God Jul
Gott Nytt
2022**

3

HÄR FINNS PENGAR
FÖR DIN FÖRENING

4-5

GRATTIS
KARMANSBO & TILLBERGA

6

HARAKERS BYGDE-
GÅRDSFÖRENING

Redaktörens ruta

Oj vad tiden rusar iväg!

Nu är det snart jul igen och ett nytt år står runt knuten och väntar. I år fick vi i alla fall ett halvår då vi kunde agera fritt i våra föreningar och byalag. Nu står den så förhatliga pandemin där igen och hotar allt det som är roligt i livet. Det måste bli slut på tråkigheterna snart.

Jag är själv med i en förening som startat om efter två års nedstängning. Det var tungt. Flera hade nog tankar på att vi skulle lägga av och stänga ner för gott. Men tack och lov blev det inte så. Nu är vi i gång och alla är lyckliga med det. Ideellt arbetande folk ger sig inte i första taget.

Nu ser jag fram emot god julmat med tomtegröt och lutfisk som extra delikatesser. Men framför allt avkoppling efter en extremt stressig höst. Det blir säkert också några turer ut i fågelmarkerna för att prova mitt nya teleobjektiv.

**Jag önskar er alla
en riktigt God Jul och
ett Gott Nytt År!**

Inge Larsson
Tel: 070-665 45 43
E-post: virsboinge@telia.com

**HELA
SVERIGE.**
*Hela Sverige
ska leva!*

LÄNSBYGDERÅDET
I VÄSTMANLANDS LÄN

HELA SVERIGE SKA LEVA/VÄSTMANLAND

är en ideell förening. Rådet ska vara länken mellan centrala, regionala, kommunala och lokala aktörer. På så vis kan den lokala utvecklingen främjas.

Vill du eller dina kontakter läsa U-Svängen på nätet, gå till www.helasverige.se och klicka på "Välj länsbygderåd" för att se Västmanland.

ORDFÖRANDE HAR ORDET:

Efter att det har varit kallt några dagar så kom snön sen äntligen. Dryga decimetern och ljus och fint blev det. Vi går mot en tid då många har lite extra ledigt och skolorna har jullov. För oss i Länsbygderådet råder bråda dagar. Den nya hemsidan arbetar vi med för fullt och planen är en lansering i januari. Lite spännande är det allt.

Dessutom planerar vi för fullt inför 2022 som kommer att bjuda på konferenser, mö-

ten, Landsbygdsriksdag i maj i Jönköping, möten med politiker samt många andra evenemang. Så håll koll på nyhetsbrev, nya hemsidan, Facebook, utskick m m.

*En riktigt God Jul och
ett Gott Nytt År önskar vi er alla!*

*Helen Fablin
Ordförande*

LANDSBYGDS HELA SVERIGE.
RIKSDAGEN 2022
JÖNKÖPINGS LÄN 20-22 MAJ

Äntligen får vi tillfälle att mötas och tillsammans belysa landsbygdsfrågan under några intensiva majdagar.

Anmälan kommer att öppna i början av februari. Vi är just nu i uppstartfasen av planeringen och kommer att återkomma med mer information under hösten. Det gäller både till er som redan är anmälda och till er som ännu inte har anmält er.

Boka in datumet i era kalendrar redan nu!

Varmt välkommen!

**KONST
& KULTUR
RUNDAN**
i Kolbäcksådalen
15-17 april 2022 kl 10-16

www.konstokultur.se

NY MEDLEM

Vi hälsar
**Ramnäs-Virsbo
Hembygdsförening**

hjärtligt välkomna som
medlemmar i Länsbygderådet.

HÄR FINNS PENGAR FÖR DIN FÖRENING

Emil Atak t.v. och Anders Westin från Coompanion ledde inspirationskvällen i Dingtuna

Fr.v. Anders Westin, Anna Widerberg, Inger Strindhed Karlsson, Sol-Britt Holmberg och Laila Jansson diskuterar Dingtunas kommande utveckling.

Coompanion i Västmanland har fått medel från Region Västmanland att driva projektet Servicelyftet. I projektgruppen ingår Länsstyrelsen, Region Västmanland, Coompanion, Länsbygderådet i Västmanlands län.

Intentionen med projektet är att visa på alternativa sätt för lokal utveckling och service på landsbygden och hur sådana kan finansieras. Med andra ord framtidens lösningar för en levande landsbygd.

För att få en liten inblick i hur man jobbade i projektet deltog vi vid ett lokalt möte i Dingtuna Bygdegård. Bygdens föreningar och småföretagare var bjudna till mötet. Ett femtontal kom.

Projektledaren Emil Atak och hans kollega Anders Westin berättade om lyckade projekt som genomförts i länet. Där nämndes ICA-affären som fått investeringsstöd för utbyte av all kylutrustning och ombyggnaden av småbåtshamnen och badplatsen i Götlunda som två exempel på lyckade projekt.

När man sedan kom till finansieringen steg intresset. Mötesledarna hävdade att det finns pengar att söka bara man lär sig den snåriga djungeln av ansökningsvillkor. Man nämnde till exempel Leader, Arvsfonden, Sparbanksstiftelsen, Regionen och Länsstyrelsen som bra exempel på bidragsgivare.

Som avslutning på kvällen satt mötesdeltagarna i smågrupper och funderade över vad som var viktigt för Dingtuna att ta itu med. Det jag kunde höra var att en butik, obemannad eller ej, låg väldigt högt på deras prioriteringslista. Andra saker var lokal och verksamheter för ungdomar samt upprustning av promenadstråk.

Under januari kommer mötesdeltagarna att träffas igen för att enas om hur man skall gå vidare. Ett riktigt spännande projekt med olika möjligheter till finansiering. Projektledaren Emil Atak hälsar att intresserade av detta är välkomna att höra av sig till honom. Han finns på Coompanion och har telefonnummer 072-528 44 00.

Inge Larsson

LOKAL UTVECKLING I
DIN BYGD

Här finns pengarna!

Var med på vår INSPO-träff med temat:
HITTA FINANSIERING TILL BYGDENS IDÉER OCH PROJEKT!

COOMPANION
MÅLÅRDALEN

LEA-LYFTET
Lokal utveckling i samarbete
med bygden - tillsammans

Region
Västmanland

VÅR HEMSIDA ÄNDRAS!

Vår hemsida som ligger under Hela Sverige ska leva (HSSL) ligger för närvarande nere då HSSL håller på att bygga om domänen. Den gamla HSSL domänen har fått mycket kritik för att den har varit svårtillgänglig.

Nu håller man på att bygga om sidan från grunden och man räknar med att kunna öppna den nya sidan så att den är klar att användas under januari.

Adressen till sidan blir:
www.helasverige.se
sök sedan under Västmanland.

ÄRLIGHET VARAR LÄNGST!

Alla politiker och alla partier hävdar nu inför valet att de och deras parti kommer att satsa på landsbygden. Vi måste alla hjälpas åt och avkräva dem löften om vad de konkret skall göra för just vår hembygd. Vi får inte missa det här valåret också. Fråga vad och när deras löften skall infrias.

Visa att du skriver ner de löften du får. Och berätta att du tänker följa upp att de infrias.

Det är hög tid att Hela Sverige ska levas slogan "Stad och land hand i hand" får någon reell betydelse och att landsbygder utanför städer och kommuncentran får den uppmärksamhet de är värda.

Vi skall inte stillatigande behöva vara en sommarstugeidyll för rekreations-törstande storstadsbor. Vi måste ta ett steg framåt och ställa rättmätiga krav på vår del av skatteintäkterna. Det är så hela Sverige ska leva.

Grattis till Karmansbo och Tillberga!

Två stora nationella utmärkelser har gått till våra medlemmar. Det är Karmansbo Bruksmiljö som fått utmärkelsen Årets arbetslivsmuseum och Tillberga grannskapsservice som fått utmärkelsen Årets kooperativ i Sverige.

Karmansbo Bruksmiljö Det var en stor dag för föreningen Karmansbo Bruksmiljö när de för några veckor sedan utsågs till Årets arbetslivsmuseum 2022. Förutom åran fick föreningen motta 25 000 kronor och en emaljskylt som kungör utmärkelsen.

Juryns motivering till att föreningen Karmansbo Bruksmiljö som fick det ärofyllda priset: *Mumblingshammarens pulserande hjärta levandegör järnbearbetningen på riktigt i Karmansbo Bruksmiljö. Tack vare föreningens hårda arbete kan järnhanteringen visas upp på samma sätt som för 250 år sedan, med det beta järnet i autentisk miljö. Föreningen har genom föredömlig uppsökande och engagerande nyrekrytering lyckats få både ökat antal medlemmar och förnyring. En kreativ finansiering tryggar med tillförsikt verksamheten för framtiden, likaså gör det aktiva arbetet med kunskapsöverföring genom utbildning av nya smeder, att brukets stolta tradition kan föras vidare.*

Tillberga Grannskapsservice är en ekonomisk förening som fått Västerås stads förtroende att ta hand om grundläggande samhällsfunktioner i hemorten. Och det har man lyckats med och genomfört med stor bravur. Årets Kooperativ i Sverige utses av Arbetsgivarföreningen KFO, We Effect och Coompanion i Sverige. Vinnaren utses bland vinnarna i 25 distrikten som finns i landet. Prissumman är 10 000 kronor och fritt deltagande i en utbildning hos KFO.

Juryns motivering till att Tillberga Grannskapsservice (TGS) blev årets kooperativ är: *TGS är ett mycket gott exempel på hur ett medborgarägt kooperativt ägt företag kan sköta den offentliga servicen. Det är ett uthålligt områdeskooperativ som i snart trettio år klarat sig igenom politiska växlingar och krävande upphandlingar på ett enastående sätt. Föreningen har en mycket god förankring i lokalsamhället där hälften av alla hushåll (ca.500) är medlemmar i kooperativet och är mycket noga med att de arbetar utifrån kooperativets värderingar.*

Vi i Länsbyggerådets styrelse vet att vi har många aktiva och duktiga föreningar och landsbygdsutvecklare i vår medlemskår. Men det här var ändå jättestort. Två "svenska mästare" samma år. Man kan inte låta bli att imponeras.

Än en gång, ett stort grattis till både Karmansbo Bruksmiljö och Tillberga Grannsamverkan. Ni har visat att den Västmanländska landsbygden har värden som är väl värda att satsa på.

Inge Larsson

Karmansbo Bruksmiljö

Fr.v. Janet Engstedt, Anders Flodström, P-O Gottberg och Stig Nordin representerade Tillberga Grannskapservice vid utnämningssceremonin i Stockholm.

Skylten som välkomnar besökarna.

Harakers Bygdegårdsförening

Vi fick höra talas om Harakers Bygdegårdsförening vars bygdegård tillhört kyrkan och har anor från 1500-talet. Detta väckte vårt intresse och vi gjorde upp med föreningen om ett besök.

När vi kom dit en dag på senhösten var det full fart på städningen. Föreningens eldsjälar hade samlats till den stora höststädningsdagen. Det krattades löv och det fejades i både bygdegården och gårdens muséer.

Tre stridbara eldsjälur som grundade Harakers Bygdegårdsförening.
Fr.v. Margeau Wohlfart Leidström, Anneli Wallsargård Bertilsson och Inga-Lill Karlsson.

Vi träffade tre av föreningens eldsjälur och grundare Inga-Lill Karlsson, Margau Wohlfart Leidström och Anneli Wallsargård Bertilsson i Bygdegårdens bibliotek. De berättade inlevelsefullt om den kamp de tog då kyrkan lite i smyg bestämde sig för att sälja sitt församlingshem. Inga-Lill berättade att de i sista minuten fick veta det och lyckades stoppa försäljningen med tanken att bygden skulle få chansen att köpa hemmet och bilda

en bygdegård där. Vi ställde till ett jåkla liv och det tog oss två år att vända skutan så att vi till slut fick köpa gården för en krona. Under de två åren var vi också kontakt med politiker i Skultunas kommunalstämman men där fick vi bara kalla handen när vi bad om hjälp.

Den 1 januari 2015 var allting klart och vi fick lyckliga och stolta överta huset som gåva från församlingen och därmed bildade vi Harakers Bygdegårdsförening.

En avgörande orsak till att vi vågade oss på köpet var att vi fick en donation på 100 000 kronor från Wilhelm Armör som på somrarna var med sin mor vid deras sommartorp i Haraker. Utan den donationen hade vi nog aldrig vågat oss på att överta huset, säger Margau.

Den gamla handelsboden.

Vid bygdegården finns också två fina uthus. Det ena ägs av Hembygdsföreningen. Där har man sina museum som bland annat består av en gammal handelsbod och en mangelbod. Det andra uthuset ägs av Bygdegårdsförening. Här finns en fin bagarstuga, där man bakar ett jättegott tunnbröd, samt ett skolmuseum som tillhör Hembygdsföreningen.

Harakers Bygdegårdsförening som bara har sju år på nacken har hunnit med att rusta gården och bygga en stor scen där man i somras hade en konsert med Roling Phones. Trots Coronan så drev man i somras ett sommarcafé bland fruktträden ute i trädgården. Nu på hösten har man hunnit med en städdag, ett bokcafé och en stor julmarknad som du kan läsa mer om i en särskild artikel. Varje tisdag träffas man också på drop in möten där man bara umgås och gör det som faller in för stunden.

Nu när Coronan förhoppningsvis släppt sitt tag om landet hoppas vi att kunna återgå till våran ordinarie verksamhet som förutom det vi redan nämnt innehåller kaffekafé med massor av olika kakor, konserter, föreläsningar, midsommar med friluftsgudstjänst, bakluckeloppis och valborgsmässofirande, säger Inga-Lill som också poängterar att det stora program de genomför inte skulle vara möjligt utan det goda samarbete de har med hembygdsföreningen och kyrkan. Förutom det ambitiösa egna programmet är bygdegården en populär samlingslokal som ofta är uthyrd.

Vi på U-Svängen är mäktigt imponerade över ert stora engagemang och entusiasm och önskar er lycka till med alla era framtidsplaner. Ni är ytterligare ett bevis för att man inte får ge sig om man vill få något utrettat.

Inge Larsson

Julmarknad i Haraker

I Haraker var man en av de första ut med att anordna julmarknad i år. Det passade bra för U-Svängens utgivningstid så vi begav oss dit. Även om snön saknades så var det en trevlig marknad med mängder av knallar. Här fanns allt man kunde önska sig. Inne i bygdegården serverades kaffe med dopp och ute på marknaden fanns ett rikt utbud av allt som hör en julmarknad till. I den gamla handelsboden kunde man köpa karameller i pappersstrutar och köpa lotter i barnens lotteri. I mangelboden fanns en tomteutställning med tomtar i alla dess former och åldrar.

Tvärs över gården var det full fart i den gamla bagarstugan. Här kavlade Kjell och Eva Eklund tunnbröd och June Mari Eriksson gräddade bröden i den gamla vedeldade ugnen. Utanför var kön av köpare lång. Efter ett par timmar var allt bröd slut.

Ett annat populärt inslag var ståendet där man gräddade kolbullar. Man hade fullt upp hela tiden med att steka dessa historiskt anrika kaloribomber. Jag åt en halv och var mätt i ett och ett halvt dygn. Det var säkert många kolbulleätare som inte behövde någon middag den dagen.

Klockan 13 kom tomten på besök till marknaden. Tomten brukar ju var lite finurlig. Så var även Harakers egen tomte. Renar och släde var ju inte att tänka på så tomten i Haraker kom på en trehjulig

sparkcykel dragen av två jakthundar. När han med säck och allt sladdade in på uppfarten hittade hundarna något mer intressant i buskarna och en tomteolycka var nära. Barnen tyckte det var spännande och när tomten delade ut de påsar han hade i säcken var barnens lycka total.

Trots gröna gräsmattor och frånvaro av julstämning så hade julmarknaden cirka 400 besökare, vilket överträffade arrangörernas förväntningar.

Inge Larsson

Bli "Årets utvecklingsgrupp i Västmanland" och få 10 000 kronor

Alla byalag och lokala utvecklingsgrupper som är medlemmar i Länsbygderådet kan söka till detta. Utmärkelsen kungörs vid vår marskonferens. Då får vinnaren mottaga diplom och prissumman 10 000 kronor.

Eftersom 2022 är året då Hela Sverige ska leva har sin landsbygdsriksdag så kommer två av de föreningar som söker till Årets lokala grupp också kostnadsfritt få följa med till riksdagen som blir i Jönköping.

Hur söker man?

Att söka till Årets utvecklingsgrupp Västmanland är enkelt! Det finns inga formella krav på hur en ansökan skall se ut. Skriv namnet på er förening och berätta vad ni gjort under 2021. Underteckna och ange kontaktuppgifter. Svårare än så är det inte.

Länsbygderådets styrelse är enväldig jury och dess beslut kan ej överklagas.

Ansökningarna skall ha inkommit till

vår ordförande Helen Fahlin senast den 13 februari 2022

Helens kontaktuppgifter:

Korsbacksvägen 17, 737 91 Fagersta eller e-post helen.fahlin@helasverige.se

NATURRUTAN

Rådjuret Gunhild

Den här gången tänkte jag presentera min kompis Gunhild för er.

Gunhild är ett rådjur som bott hemma hos oss sedan hon var ett litet kid. Det är mitt barnbarn som döpt henne till Gunhild. Antagligen hade hennes mamma av en eller annan anledning dött.

Nu sedan kylan kom har Gunhild flyttat in strax utanför köksfönstret. Där har hon sin nattlega och där sover hon varje natt. Frukost, lunch och middag serveras i form av äpplen, päron, fullkornsbröd, havrekross, sallad och hö genom köksfönstret.

Hon har nu blivit så tam att vi säkert skulle kunna mata henne ur handen och hon kommer och säger till när hon vill ha mellanmål.

Kommer det någon obekant så sticker Gunhild iväg in i buskarna såsom rådjur brukar göra. Jag vet att det är fel att domesticera vilda djur, men Gunhild har liksom växt in i familjen och blivit en del av den. Naturens Gud förlåter oss nog för detta övertramp.

Inge Larsson

Foto: Inge Larsson

**HELA
SVERIGE.**

*Hela Sverige
ska leva!*

LÄNSBYGDERÅDET I VÄSTMANLANDS LÄN

HÖR AV DIG!

Utnyttja möjligheten att berätta om din förening! Vad jobbar ni med? Hur kom ni igång? Planer?

"Ingen kan skriva" säger ni — bara ring eller maila till Inge Larsson, så får ni hjälp med att berätta!

Alla kontaktmöjligheter vid Inges bild här intill!

Du kan kontakta vem du vill bland styrelsens medlemmar – adresser här intill. Välkommen att höra av dig!

POSTADRESS:

Hela Sverige ska leva/
Länsbygderådet i Västmanland
c/o Regina Da Ré
Svedvi-Berga 11
734 92 Hallstahammar

Länsbygderådets styrelse 2020

Ordförande
HELEN FAHLIN
Korsbacksvägen 17
737 91 Fagersta
070-511 14 38
helen.fahlin@helasverige.se

Kassör
NILS-GUNNAR NILSSON
Rikshusvägen 1 A
722 33 Västerås
021-604 58, 073-638 10 78
nigun44@gmail.com

Sekreterare
REGINA DA RÉ
Svedvi-Berga 11
734 92 Hallstahammar
073-734 12 94
gina-julla@live.se

U-Svängen
INGE LARSSON
Kvarnängsvägen 10
730 61 Virsbo
070-665 45 43
virsboinge@telia.com

ANN-MARIE KARLBERG
Barkarövägen 14
736 93 Kungsör
072-510 45 25
ann-marie.karlberg@hotmail.com

MARLENE CARLSSON
Sotvretsvägen 4 A
739 30 Skinnskatteberg
073-665 20 80
balibuddha@hotmail.com

ANSVARIG UTGIVARE AV U-SVÄNGEN: Länsbygderådets ordförande Helen Fahlin.

Skickas till länets ca 110 lokala utvecklingsgrupper, kommunala tjänstemän, turistbyråer, organisationer som Coompanion, LRF, ALMI med flera samt myndigheter som Länsstyrelsen och Landstinget.